

Otthonra talál a gyűjtemény

A készülő Modern Műtár tovább erősíti majd Füred kulturális szerepét. **6. oldal**

Mese, mítosz és história

Archaizálás és mágikus realizmus a Vaszary Galéria új kiállításán. **7. oldal**

Romantikus hétvége a reformkor jegyében

A reformkor hangulatában megrendezett hétvégének a leglátványosabb része a hagyományos felvonulás volt. A Reformkori Hagyományörzők Társaságának menetét ezúttal is sokan kísérték figyelemmel. A parton koncertek, kulturális programok, a sétányon kirakodóvásár várta a kíváncsiakat. A menet a felső városrészről egészen a Balaton-partig sétált, ahol az érdeklődők szívesen fotózkodtak a reformkori ruhákba öltözött felvonulókkal **BFN**

Mézédes az idei must

Szikrázó napsütésben, harmonikaszó mellett, remek hangulatban tartották meg a szüretet szeptember 26-án Arácson.

„Bár idén nem érkeztek biztató hírek a szőlőhegyről, az önzetlen felajánlóknak hála, közel kétszáz liter mustunk lett. Az arácsi óvodások szívet-lelket felmelegítő műsora után mindenki megízlelhette a mézédes mustot. Kö-

szönet Gaál Botond kuratóriumi társunknak a szüreti munkálatok összefogásáért, és azért is, hogy az alapítványi bor idén is az ő pincéjében forr ki” – tudatta a sajtóval Fabacsovics Zoltán, az Arácsért Alapítvány elnöke.

Hogy milyen lesz az újbor? November 13-án kiderül, hiszen hagyományosan Márton-napkor kóstolják meg az újbor Arácson. **BFN**

Feldíszított hajóflotta az ünnepi alkalomra

Több százan voltak kíváncsiak a balatoni hajózás 175. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségre. Impozáns látványt nyújtottak a tavon felsorakozó hajók, mögöttük a vitorlásokkal.

Egyszerre több mint harminc személyszállító hajó sorakozott fel a Tagore sétány előtti vízfelületen. A Bahart 18 hajót számláló személyhajóflottáján és kompjain kívül hajózási magántársaságok személyszállítást végző hajói is részt vettek a díszszemlén. Ritka alkalom az ilyen, huszonöt évente látható sereg-szemle a tavon.

Az évfordulóhoz kapcsolódóan a város megrendezte a Széchenyi-emlékünnepeket a Tagore sétányon, és elrajtolt a félszigetkerülő Széchenyi István vitorlás-émlékverseny is.

– Állhatatosság, mélység, pontosság, ez jellemzi a géniuszt, ez jellemezte Széchenyi Istvánt, akinek sok más érdeme mellett a modern kori hajózást is köszönhetjük. Össze akarta kötni a fővárost a vidékkel, és persze a Balaton-

Fotó: Bahart

A Bahart személyhajó-flottája és magáncégek hajói is felsorakoztak a jubileumi díszszemlén

hoz is pezsgő életet hozott – fogalmazott Bóka István, Balatonfüred polgármestere a

füredi mólón tartott ünnepségen, ahol elhangzott az is, hogy a következő években a

Bahart mintegy tízmilliárd forintot fordít majd fejlesztésekre. **Martinovics Tibor**

Szezonális bulinegyed helyett közpark

A helyi szabályozási terv módosításával új lendületet kaphat a görög falu régóta húzódozó felszámolása

Az önkormányzat évek óta dolgozik azon, hogy rendezni tudja a város szégyenfoltjaként emlegetett egykori görög falu sorsát. Most – a több alkalommal tárgyalta koncepció megvalósulása érdekében – a helyi szabályozási terv módosítását tervezi a képviselő-testület. A négyhektáros területen az új szabályozás szerint a jelenlegi 30 százalékról 10 százalékra csökkenne a beépíthetőség, a terület fele pedig közpark besorolást kapna.

A görög falu építészeti és funkciója tulajdonképpen megszűnt, egy szezonális bulihelyként működik. A terület sorsát évek óta igyekszik megoldani a városvezetés, amely elkötelezett a

A építészeti szempontból vállalkozhatatlan, tájidegen, pusztuló görög falu a város szégyenfoltja

jelenlegi épületegyüttes teljes felszámolása mellett.

A helyi építési szabályzat módosítását kezdeményezi az

önkormányzat, a tervezet jelenleg a partnerségi egyeztetés stádiumában van, ha ez lezárul, a képviselő-testület dönt a

négyhektáros terület átminősítéséről. A cél, hogy egy nagy léptékű, közhasználatú park jöjjön létre az ingatlanon.

A szabályozási tervezet szerint a terület két besorolást kap, közel 50-50 százalékos arányban közpark, illetve kisvárosias lakóterület minősítést. Ennek megfelelően az összesen 4 hektáros területen a jelenlegi 30 százalékos beépíthetőség 10 százalékra csökkenne. Az új szabályozás szerint a teljes terület felén közparkot kell létesíteni, de a fennmaradó rész felén is zöldfelületet kell biztosítani a kisvárosias besorolásnak megfelelően.

A közpark körülölelné a beépíthető területet, ahol egy mástól elszórtan lakóépületeket alakítanának ki, ezekben összesen körülbelül kilencven lakás kapna helyet. A kisajátítás jelentős összeget emészt fel, ezért is kell – új övezeti besorolással – beépítési lehetőséget biztosítani a terület egy markánsan kisebb részén.

A szabályozási terv módosítása elősegítené tehát a tájidegen terület rendezését, a jelenlegi épületek elbontását.

Az épületek felszámolása csak akkor lehetséges, ha megszüntetik a nyolcvannál több tulajdonost felölölő társaságot, amihez azonban minden érintett beleegyezése szükséges. Az önkormányzat a maga 41 százalékos részével a legnagyobb tulajdonos a társasághozként működő közösségben. A szórakoztató központot szezonálisan működtető S. D. Park Üzemeltető Kft., illetve a Maspéd eddig is partner volt a megszüntetésben, a 17 százaléknál, 30-35 kisebb üzlettel rendelkező kistulajdonossal kell megállapodni. Ebben az esetben csak az adásvétel, illetve a megfelelő jogalapú kisajátítás lehet a megoldás.

Martinovics Tibor

Elismeréseket adtak át Szent István ünnepén

Bónyai Mária pedagógus, karnagy, Schindele Györgyné, a Reformkori Hagyományörzők Társaságának elnöke és Bakos József mentőszakápoló kapott Pro Urbe Díjat augusztus 20-án alkalmából Balatonfüreden. Szent István ünnepén idén is azok kaptak elismerést, akik a közösségükért tesznek, és erősítik azt a kapcsolatot, ami a város lakóit, az itt élő embereket közösséggé kovácsolja.

„Szent István államalapító tevékenységének köszönhetően hazánk Európa egyik legregébbi, önálló államisággal rendelkező országa. Szent István Magyarországot politikailag, gazdaságilag és kulturálisan is a keresztény Európához kapcsolta” – fogalmazott ünnepi beszédében Konrád Károly országgyűlési képviselő, a Belügyminisztérium államtitkára a balatonfüredi Szent István téren tartott augusztus 20-i megemlékezésen.

Az ünnepségen immár hagyományosan átadták a Pro Urbe Díjakat. Idén hárman részesültek az elismerésben. Bóka István polgármester a városi díjat elsőként Bakos József mentőszakápolónak adta át, akit sokan csak Öcsi-ként ismernek Balatonfüreden. Bakos József Tapolcán született, az ottani kórházban dolgozott műtősegedként, majd a füredi mentőállomásra került, és 1990 óta részt vett a

Schindele Györgyné, Bakos József és Bónyai Mária a Pro Urbe Díjak átvétele után

balatonfüredi légi mentésben is. Aktívan közreműködött a fiatal mentők kiképzésében és elsősegély-oktatásokat tartott. Negyvenhét, a mentésben eltöltött év után jövőre kezdheti meg nyugdíjas éveit.

Szintén Pro Urbe Díjat vehetett át Bónyai Mária pedagógus, karnagy, aki négy év-

tizeden keresztül tanított az egykori Bem iskolában. Nemzetközi hírnevet szerzett Balatonfürednek, az iskola tanulóiból alakított népdalkörrel pedig országos versenyeken is kiemelkedő sikereket ért el. Meghatározó személyisége a város énekkultúrájának: 1995 óta vezeti a Kék Balaton Dal-

kört, ami célul tűzte ki a Balaton és a Bakony népdalainak megőrzését, továbbadását.

Ugyancsak Balatonfüred Pro Urbe Díját kapta Schindele Györgyné Hortobágyi Emília, aki a városban született és a Lóczy Lajos Gimnázium diákjaként érettségizett. A Reformkori Hagyományörzők Társa-

ságának elnökeként feladatot vállalt a város legnemesebb időszakának emlékét közvetítő szervezetben. Az ő ötlete alapján a piros templomnál lévő szabadtéri betlehem mellett több mint húsz éve minden évben együtt várja a karácsonyt a város apraja-nagyja.

Mórocz Anikó

A kutyáknak is lesz helyük

Kutyabarát közpark létesítését tervezi a város a Lapostelki út mellett. A hatezer négyzetméteres területet a tervek szerint bekerítenék, felújítanák a zöld felületet, mintegy száz fát ültetnének, és parkolót, kültéri világítást, a kutyák számára pedig itatót alakítanának ki.

Évek óta napirenden van egy kutyabarát hely létrehozása a városban, ahol póráz nélkül lehet sétáltatni a házi kedvenceket. Az elmúlt években több helyszín is felmerült, de a beruházások végül nem indultak el, legtöbb esetben az adott telek közelében élők féltették a nyugalmaikat. Most úgy tűnik, megtalálta az ideális helyszínt az önkormányzat, hiszen a Lapostelki úti terület könnyen megközelíthető, de kívül van a lakott területen.

A Balaton Fejlesztési Tanács pályázatán 26 millió forintot igényelt erre a célra a város. A terület megvilágítását, a parkolók és a kutyaurülék-gyűjtő zacsok tárolóhelyének kialakítását az önkormányzat saját forrásból fedezné. Nyertes pályázat esetén jövő tavasszal elkezdődhetnek a munkálatok.

– A kutyabarát közpark régi igény már a kutyások részéről. Az elmúlt időszakban több egyeztetés is zajlott annak érdekében, hogy a célnak megfelelő területet találjunk. Nagyon bízunk benne, hogy sikeres lesz a pályázatunk – mondta Gáspár Ákos önkormányzati képviselő, aki hozzátette: a park kialakításában az önkormányzat együttműködik majd a Balatonfüredi Ebmenhellyel.

Martinovics Tibor

Parkot alakítanak ki a lakótelep szélén

Másfél hektáros területen zajlik parkosítás a Szivárvány utca mögött. Az eddig elhanyagoltan álló terület rendezése a lakótelepen élők régi problémáját orvosolja: végre lesz egy kikapcsolódási, sportolási lehetőséget nyújtó park a városrészben.

– A lakótelepen élők egyik akut problémája már évek óta, hogy a tinédzsereknek nincs semmilyen szabadidős tevékenységre lehetőségük. Most ez megoldódhat, az igényekhez igazodva, a park több egymástól eltérő funkcióra is használható lesz – tájékoztatta a sajtót Pálffy Károlyné, helyi önkormányzati képviselő.

Egy uniós pályázati támogatás részeként 177 millió forintból rendezi az önkor-

mányzat a Szivárvány utca és a kerékpárút közötti parkot, a cél egyértelmű: kulturált környezetben tartalmas kikapcsolódási lehetőséget biztosítani a városrész lakói számára. Jelenleg a terület rendezése zajlik, a Probio Zrt. kivágta a beteg, elkorhadott fákat. Tájékoztatásuk szerint a másfél hektáron 220 fát és mintegy 2000 cserjét ültetnek el.

A kerékpárút mellett sport- és fitneszeszközök, beljebb egy füves tollaslabdapálya kap majd helyet. Lesz pingpong-asztal, gyermekkötélpálya, baba-mama hinta és egy játszóvár, az eszközök aktív kikapcsolódást biztosítanak majd az idelátogatóknak. Több árnys ligetrészt alakítanak ki, mindegyikben padokat helyeznek el, lesz ivókút is.

A beruházás során felmerült, hogy egy kutyafuttatót is

Pálffy Károlyné és Gáspár Ákos a jövőbeli park területén

létesítenek, de ezt a terület közelében élők kérésére az önkormányzat végül elvetette, egy másik helyszínen alakít majd ki (lásd a felső cikket) kutyabarát közparkot.

– A terület közvetlen közelében élőkkel már régóta zajlik az egyeztetés, több ilyenem vettem részt. Fontos számunkra, hogy megőrizzék a nyugodt, csendes, kertvárosias környezetüket, ez érthető. A parkrendezésnél figyelembe vesszük az igényeiket, ezért a házak előtti közvetlen zöldterületeken csak növénytelepítés lesz, a tollaslabdapályát és a fitneszeszközöket igyekezünk minél távolabb elhelyezni a háztól – mondta Gáspár Ákos, a terület önkormányzati képviselője.

A munkálatok várhatóan jövő tavaszra fejeződnek be.

Martinovics Tibor

**BALATONFÜREDI
NAPLÓ**
Balatonfüred Város
Önkormányzatának
havi lapja

Kiadja a Füred Stúdió Kft.,
8230 Balatonfüred, Kossuth u. 3.
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős kiadó: Csorba Kata ügyvezető-főszerkesztő
Telefon: +36(30)216-1768

Fejléc: Pálffy Károly. Fotók: Füred Televízió. Nyomdai munkálatok: Prospektus Nyomda, Veszprém.
Hirdetésfelvétel: +36(30)216-1768. A szerkesztőség jogának tekint az olvasói levelek megrövidítését.
Az olvasói leveleket az alábbi címre kérjük beküldeni: Balatonfüredi Napló szerkesztősége, Füred Stúdió Kft.,
8230 Balatonfüred, Kossuth u. 3. E-mail: furedtv@furedtv.hu
Lapunk a www.furedtv.hu honlapon is olvasható.

A tereprendezés után indul a garázsépítés

Rövidesen elkezdődik az egykori Huray utcai piac helyén a mélygarázs kialakítása, ez lesz az első munkafázisa a régóta tervezett konferencia- és rendezvényközpont megépítésének. A 290 parkolóhelyes mélygarázs az épületkomplexum alatt helyezkedik majd el.

A mélygarázs kialakításának a munkálatai a tereprendezéssel a napokban elkezdődnek, a kivitelező ígérete szerint ez egyelőre nem zavarja majd a 71-es út közlekedését, a Huray utca viszont időszakra le lesz zárva.

Ha a parkoló kialakítása a tervek szerint halad, akkor várhatóan jövő év januárjában elkezdődhet a 650 férőhelyes díszteremmel rendelkező konferencia-központ építése is, ami legalább egy évet vesz majd igénybe. A turisztikai és gazdasági szempontból is jelentős, többmilliárdos beruházás négy forrásból valósul meg: az uniótól hárommilliárd forint támogatást kapott a város, a többi költséget hazai pályázatokon nyert támogatások fedezik.

Régi vágy Balatonfüreden, hogy legyen egy megfelelő nagyságú és színvonalú rendezvényterem, a beruházással ez teljesül, illetve a komplexum révén a város az elő- és utószezon konferenciaturizmus meghatározó vidéki központja lehet.

A jelenleg parkolóként használt területen egy ötezer négyzetméteres komplexum épül. A beruházás keretében a konferencia-központ kiszolgálására az önkormányzat beruházásában egy ötvenszobás szálloda is létesül. A területen parkosítanak, igényes díszburkolatokat helyeznek el.

A program részeként a 71-es főúton két csomópontot is kiépítenek, átalakítják a Club Helka előtti közlekedést, a Jókai út és a 71-es főút kereszteződésében pedig egy jelzőlámpás, kétsávos, körgeometriás csomópont létesül. A forgalomátalakítás miatt várhatóan jövő nyáron a 71-es út alatti városrészben lesznek parkolási fennakadások, de ezzel számol az önkormányzat, és a város keleti, illetve nyugati bevezetési pontján biztosítanak majd megfelelő parkolási lehetőséget.

Martinovics Tibor

Kikötő és panorámastég az eddig elzárt területen

Egyhektáros területen új, mindenki számára megközelíthető partszakaszt nyit meg a város. Az egykori Brázay strand és a Balatonfüredi Horgászegyesület területén már javában zajlanak a munkálatok. A látvány-csónakkikötő rövidesen elkészül.

Panorámastég, csónakkikötő és szabad park közvetlen vízkapcsolattal várja majd itt a látogatókat.

A sok városi fejlesztés között ez az egyik legjobban várt, hiszen nem gyakori a Balatonnál, hogy eddig elzárt vízparti területet nyissanak meg. Nagy zöldfelület lesz itt,

az árnyas ligetben padokat, pihenőket helyeznek ki.

A 410 millió forintnyi uniós forrásból zajló beruházás keretében a helyi horgászegyesület 5100 négyzetméteres ingatlanát, valamint az állami tulajdonban lévő, a szívkörház vagyongazdálkodásában álló, Brázay strandként ismert, mintegy 6100 négyzetméteres területet nyitja össze az önkormányzat.

A negyven férőhelyes látvány-csónakkikötő, illetve -kölszövő kialakítása a napokban befejeződik. Ötven centivel növelték meg a parti védőművet, amelynek kialakítása megegyezik a városi strandok parti szakaszával. Hullámtörőt is létrehozta az

új stég védelme érdekében. Jelentős nagyságú nádas is van a területen, ez érintetlen maradt. A nagyszabású parkosítás jövő év tavaszra nyeri el majd végső formáját. A nagy zöldfelületek mellett a parkba érkezők kiszolgálására egy halsütődét és éttermet is kialakítanak, az épületben nyilvános illemhely is lesz. Az épület szerkezete már áll, várhatóan október végére ez is elkészül.

A beruházás külön figyelmet fordít a gyermekes családokra, így a területen speciális tornaeszközök, kreatív fővenypart, tematikus játszótér, lengőhinták és egyedi kialakítású panorámastég is helyet kap. Az önkormányzat

tervei szerint a jövő szezonban már látogatható lesz az új partszakasz.

Az önkormányzat megvásárolta a terület melletti, egészen az Esterházy strandig húzódó nyolcezer négyzetméteres vízparti ingatlant, ahol strandot alakítanak majd ki. Balatonfüreden a városvezetés következetesen fejleszti a vízparti sétányokat és a zöldfelületeket. Távoli cél, hogy a fizetős strandi időszakon túl a Kisfaludy és az Esterházy strand közötti teljes partszakaszt nyitottá tegyék, a vízparton egészen a Vitorlás térig végig lehessen sétálni. Ennek a tervek az egyik eleme a pihenőpark kialakítása.

Martinovics Tibor

Hajópadok és idővonal

Új sétány, a Kékszalag sétány épül a kemping területe előtt. Az 550 méteres szakasz egy impozáns sétálóút lesz pihenőpadokkal, sok zöldfelülettel, hangulatos szigetsávokkal és a tókerülő vitorlásversenyt megidéző látványelemekkel.

Az új sétány a kempinget köti össze a Széchenyi sétánnyal, így egy egységes arculatú, egybefüggő sétálórész áll majd rendelkezésre a város parti részén. Az út két oldalán fákat ültetnek, ahol csak lehet, parkosítanak, zöld teresedéseket hoznak létre. Az új szakasz a legendás vitorlásversenyről kapta a nevét, amelyet különböző elemekkel be is mutat, így várhatóan egyben turistalátványosság is lesz.

– A jövő évi szezonra elkészül a sétány folytatása is,

amely a kemping főbejáratától a Balaton-partig vezet majd. Itt a meglévő kempingbe bevezető utat felújítjuk, illetve egy újabb szakasszal bővítjük. A strandszezonon kívül ez a belső sétány nyitott lesz, azaz

ki lehet sétálni majd a strandig – válaszolta kérdésünkre Bóka István polgármester.

A kemping bejáratának két oldalán installációkat helyeznek el, amelyek az utcabútorok funkcióján túl bemutatják

a vitorlásversenyt, a mindenkor győzteseket és a legendás hajókat. A sétányon úgynevezett hajópadokon lehet majd pihenni, ezek formájukban a klasszikus vitorlások fagedélzetének vonalait idézik meg.

Az árnyékolásról vitorlavásznak gondoskodnak majd, ezeken szöveges és képes információk lesznek láthatók a hajókról, hajóosztályokról. Látványosnak ígérkezik a kőhasábokból álló, megvilági-

tott üvegsávokkal tagolt, a versenyek évszámait és győzteseit megjelenítő idővonal, illetve a híres Nemere-II életmű hajótestrészelete, amely pihenőterként is használható.

MT

Létösszegzés

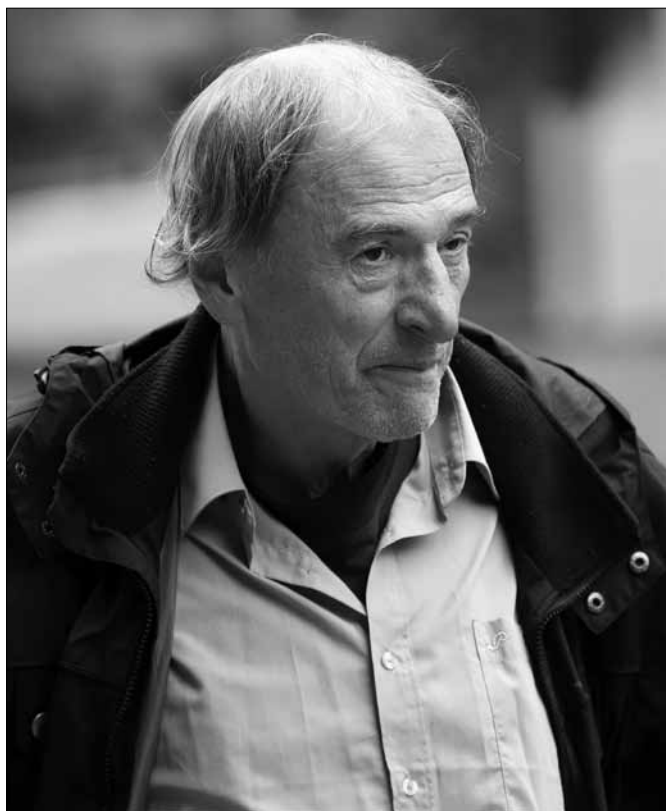
Sajó László nyerte a Quasimodo költőversenyt

Százhatvanhat alkotótól – köztük külföldön élő szerzőktől is – több mint háromszáz vers érkezett az idei XXIX. Salvatore Quasimodo Nemzetközi Költőversenyre. Az emlékdíjat *Sajó László* a *Még egy ballada* című versével, a különdíjat *Vajna Ádám* a *Korareggel a Generális kaszálon* című versével nyerte el, a Debrecen által felajánlott Téreydíjat pedig *Géher István* László a *Teneo te, Africa* című költeményével érdemelte ki.

Az irodalmi fesztivál keretében költők, írók beszélgettek könyveikről, koncertezett *Zséda* és *Marco Castelli* olasz szaxofonos. Dante Alighieri halálának 700. évfordulója alkalmából *Szőrényi László* irodalomtörténész emlékezett meg az itáliai író-filozófusról, majd a *Pokol* című műve filmes adaptációjából láthatott részletet a közönség. A meg-hökkentő alkotást *Marco Castelli* élő szaxofonzenéje kísérte.

A hagyományoknak megfelelően ezúttal is megtartották a Tagore sétányon Salvatore Quasimodo emlékfájánál az ünnepséget, majd átadták a költőverseny díjait.

A fődíjat elnyerő *Sajó László* a *Még egy ballada* című verséről elmondta: szinte magát írta meg a vers.

Sajó László Még egy ballada című verse időtlen, örök érvényű

„Nem kell rettenetes állapotba kerülni, elég egy egyszerű kórházi ágyhúzás élménye ahhoz, hogy beleborzongjunk, milyen kis pont vagyunk a gépezetben. Valahol a létveszélyeztetett, létösszegző versek közelében van Sajó László versének a helye.... Sajó

László nem a Covid kurrens témája miatt kapta a nagydíjat, hanem azért, mert saját világa van, mert ez a vers akkor is érvényes lesz, ha ez a borzalom elmúlik felőlünk” – írta a versről *Széchenyi Agnes* irodalomtörténész, a költőverseny zsűrijének tagja. **MT**

Vajna Ádám

Korareggel a Generális-kaszálón

Martinovics Ignácnak

1.
Minek a vészjóslóan csöndes
palota kertjében beindítani
a reménytelenül zúgó fűnyíró?
A cella nyirkos kőfala meztelen

derekadra könnyez. Felébredsz.
Pedig az elzárkózás a győzelem
elől rengeteg lehetőséget tartogatott.
Kár, hogy késő. A viszonyok

megszilárdultak, te sem érted
már meg jobban a világot.
Mert ki hajol le a nárciszért,
ha éppen szirmaikat hullatják fölé

a megkésett alkony fáí? Nem tudom.
Meg fogsz halni, és amire gondolsz,
az is. Nézd meg hát jól ezt a néhány
száz embert. Érted jöttök. Tornyosul

föléjük Buda, mintha hatalma lenne,
pedig a várfal szűzköveit penész
pötytyözi. Van okod bízni, van okod félni.
Isten létezik, és most elfordítja a fejét.

2.
Holtidő fejezés előtt. Szekérhúzó
kancák vizeletének fáradsárga
csikja pezseg a sárban, vigyázó szemű
varjak tollukat borzolják a diófán.

A tömeg a tiéd. Végigfuttatod
rajtuk kialvatlan szemed:
jóakaratóiak, fülük tiszta, sok
ismerős és ismeretlen állat.

Nem most látod őket először,
nem is utoljára. De akit ma lecsapsz,
annak van oka bízni. Isten létezik,
épp most fordítja el a fejét.

Sajó László

Még egy ballada

Csövek bennem, a plafonég fölöttem,
Alattam izzadt lepedő, kispárna,
Nappal, ha fehér köpenyesek jönnek,
Éjszaka, ha fönt ég a félgömb lámpa,
Napjé összefolyva, mint taknyom-nyálam,
Plafonhanyatt már kiterítve fekszem,
Boncasztalán istenséged halálnak,
De ezt a verset még megírom fejben.
Infúziót még most is mért csöpögtetsz
Belém, kárba veszett anyag, halálra
Táplál, árnyékom kimutatta röntgen,
Ékágén lassan kisimul az ábra,
Fulladásos halált halunk mindnyájan,
Istenem, mért hagytál magamra engem,
Rám szakad az égbolt oxigénsátra,
De ezt a verset még megírom fejben.
Valaki levegőért könyörögve
Zihál bennem elevenen elásva,

Azután csönd lesz, most és mindörökre,
Csak a túlvilág sötét fóliája
Zizeg, friss huzat, új beteg az ágyra,
És levegő! engem kiszellőztetnek,
Kint, mi se történt, ugyanaz a nyár van,
De ezt a verset még megírom fejben.

AJÁNLÁS
az ember lehajítja szépen
végül fejével biccent nem
remél így jelzi istennek
kikapcsolhatja a gépet
a verset megírtam fejben
csak el ne felejtsem

A szövegben Kant-, Csokonai-, Andrej Tarkovszkij-, bibliai, Pilinszky-, József Attila-áthallás.

Quasimodóra emlékeztek

Gabriele la Posta, a Budapesti Olasz Kultúrintézet egy hónapja hivatalban lévő igazgatója tiszteleg Quasimodo szobra előtt a nemzetközi költőverseny alkalmából

Kell e példa

Vajna Ádám Korareggel a Generális-kaszálón című versének laudációja

„Példa kelle, hogy rettenjen az ország” – summázta klasszikus és tragikus tömörséggel Kazinczy a Martinovics-összeesküvés vezetőinek sorsát, maga is elítélt „összeesküvőként”, balsorstársként. Kell-e példa ma, hogy emlékezzen és okuljon az ország? – tehetjük fel a kérdést *Vajna Ádám* Korareggel a Generális-kaszálón című verse kapcsán. Szükségünk van-e a példamutatásra és a példafelmutatásra, a történelmi és költői mementóra? A költemény művészi értékével is arról győz meg, hogy igen. Kell e példa. Vajna Ádám a mai emberhez korszerűen, jelenkorszerűen szól, így idézi fel a több mint kétszáz évvel ezelőtti nemzeti tragédiát, a Vérmező vértanújának tanúságtételét, a magyar jakobinusok vezetőjének kivégzését. Martinovics Ignác személyisége, működése, életműve kezdettől mindmáig viták keresztútjában áll, a történettudomány összetett, ellentmondásos figurának látja őt, több történész inkább negatív alaknak. Vajna Ádám sem heroizálja, legalábbis nem a szó hagyományos, megszokott értelmében. Főleg nem úgy ábrázolja, ahogyan az előző rendszerben képzeltek el a forradalmárt: kollektivistának és optimistának. Ő Martinovics magányos tragikumát állítja a középpontba. Figyelemre méltó, hogy halálában is egyedül mutatja be, eltérően például Karinthy Frigyes

Martinovics-versétől. „Magányos életre magányos halál” – idézhetjük Melville-t. Ez a Martinovics inkább Petőfi Apostolára emlékeztet. végső kételye pedig a mi kortársainkra. Ugyanakkor hűen tükrözi a korabeli felvilágosító kételkedését, „hitetlen” hitét. Ha „Isten létezik”, de „most elfordítja a fejét” (ahogyan szinte szó szerint mindkét versrész végén olvashatjuk), mi más igazolása marad a „korán jött forradalmár” tettének, mártírhálálának, mint a jövő felmentése, igazolása, elismerése? Ám tudjuk, az utókor Martinovics egyéniségét kérdőjelekkel vette körül. Akkor hát ki dönthet? Talán a vers olvasója. Isten „elfordíthatta a fejét”.

Mi nem.

Vajna Ádám költő, műfordító átveszi a különdíjat Bóka Istvántól

Madarász Imre

Kedves Gyula barátom!

Sírbeszéd dr. Kendrey Gyula temetésén

Valamennyien megrendülten, szomorú szívvel gyűltünk össze a sírod körül. Szép kort éltél meg, 86 évesen mégis hirtelen és váratlanul hagytál itt bennünket, így csak a döbbenet és szomorúság maradt számunkra.

Általad szeretett és téged szerető feleséged, Éva kérésére állok most itt és emlékezem rád, hiszen több évtizedes baráti kapcsolat fűzött össze bennünket. Igaz, közel tíz évvel idősebb voltál nálam, mégis sok közös szál – orvostudomány, sport, zene, családi háttér, azonos világnézet – kapcsolta össze tartós barátságunkat. Az életben elért örömeinket, nehézségeinket, küzdelmünket is őszintén elmondhattuk egymásnak, és a kölcsönös megértés, ha kellett, a kölcsönös segítség soha nem maradt el.

Találkozásaink során sokat beszélünk családjainkról, szerető feleségeinkről, lányainkról és unokáinkról, egyetemi tanulmányainkról, szakmai életünk állomásairól, Balatonfüred és a szívkórház fejlődéséről, hazánkról és a világ egyéb dolgairól.

Fiatal éveidben téged a színművészeti pálya és az operanéklés is vonzott, hiszen kivételes adottságaid voltak. Mégis, szüleid kívánságára, Gábor bátyád nyomdokain haladva végül az orvosi pályát választottad.

Budapesten fiatal orvosként, majd fül-orr-gégész kórházi szakorvosként példás szakmai tudással gyógyítottál, ahol számos család generációs háziorvosaként készségesen és eredményesen láttad el a rászoruló betegeket, a szülőket, nagyszülőket, gyerekeket és unokákat is.

Hetvenévesen – befejezve orvosi pályafutásodat – végül városunkba, Balatonfüredre költöztél. Jóval korábban már szoros

szálak fűztek a Balatonhoz; a hétvégéket, szabadságodat kedves barátaiddal mindig itt töltötted. A Balaton szerelmese voltál.

Az orvosi hivatás mellett a zene, a sport és a horgászat tartozott kedvenc elfoglaltságaid közé. A sport iránti rajongásod egész életedet végigkísérte. Fiatal korodban szívesen és eredményesen sportoltál. A labdarúgásról mindent tudtál. Szenvedélyes Újpest-drukker voltál, a nevesebb játékosokkal személyes kapcsolatot is ápoltál. Generációkra viszszaemlékezve név szerint ismerted a kiemelkedő játékosokat, kívülről tudtad a korábbi fontos meccsek eredményeit és a csapatok pontos összeállítását.

Igazi társasági ember voltál. Számos, az életben sikeres barátod volt, akiről és a közös fiatalkori élményekről mindig szeretettel és barátsággal beszéltél.

Balatonfüreden már nyugdíjas orvosként széles körben ismertek, szerettek, tisztelték. Városunk közéletébe is aktívan bekapcsolódtál. Hosszú éveken keresztül az önkormányzat humán erőforrás bizottságában dolgoztál. Közéleti tevékenységedet stabil identitással, mély nemzeti elkötelezettséggel és szer-teagazó tudással végeztél. Emberi tartásodat, politikai és világnézeti elveidet büszkén vállalva éltél.

Isten veled, Gyula barátom. Emlékedet megőriz-zük. Nyugodj békében!

Keszei István költő sor-
raival zárom búcsúztató
beszédemet. „A mélybe
csak tested merült el, csak
Ő tűnt el a föld alatt, de
lényed lényege ezerfelé
szóródva is köztünk ma-
radt”.

Prof. dr. Veress Gábor
főigazgató főorvos,
egyetemi magántanár
Elhangzott
szeptember 9-én

Világhírű szobrász alkotása a parkban

A balatonfüredi származású, világhírű művész, Faykod Mária szobrát avatták fel a Római Katolikus Plébánia kertjéből kialakított új parkban. A márványszobrot a magyarországi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából emelték. A Dél-Franciaországban élő művész a Magyar Örökség Díjat is átvette az Art Portal Galériában tartott ünnepségen.

Balatonfüred ismét gazdagabb lett, gazdagodásait pedig ezúttal a füredi születésű, világhírű szobrászművésznék, Faykod Máriának köszönheti. A szoborszenteléssel azonban nemcsak maga a művészi alkotás, de a keresztény élet szegletköve és forrása, az utolsó vacsora emlékét felidéző eucharisztia szentsége is a város elválaszthatatlan része lett – fogalmazott Bóka István polgármester a szoboravatáson. A városvezető köszönetet mondott Zákonyi Tündének, aki elsőként szorgalmazta az Eucharisztia című szobor felállítását.

Faykod Mária 1975 óta él Franciaországban, 1985-ben nyílt meg később híressé vált párizsi galériája. A nyolcvanas évek végén költözött a provance-i Aupsba, ahol jelenleg is él. Itt találta meg az alkotáshoz és a létezéshez szükséges teljes szabadságot. Otthona mellett szobraiból kerti múzeumot nyitott, amelynek kapui mindig nyitva állnak a látogatók előtt. Egyik legismertebb, világhírű munkája a Lourdesban felavatott, fehér márványból készült, 17 stációból álló

Faykod Mária a plébániakertből kialakított parkban felállított szobornál

keresztút. A monumentális alkotás a keresztút új megközelítését mutatja be, amely nem ér véget Krisztus sírba-tételével.

A szoboravatáson beszédet mondott dr. Fodor János balatonfüredi plébános, az alkotást dr. Udvardy György veszprémi érsek áldotta meg.

– Édesanyám pedagógus volt, több helyen megfordult az országban, amikor születtem, éppen Füreden tanított. Pár évet töltöttünk csak itt, de belém ivódott ez a táj, ez a horizont, valószínűleg ezért is élek Provence-ban, mert hasonlít a két vidék egymáshoz. Gyerekkoromban jártam itt utoljára, boldog vagyok, hogy itt is látható egy alkotásom. Olyan ez, mint egy visszatérés. Amikor azt kérdezik tőlem, hiszek-e Istenben, azt szoktam mondani, nem, Isten hisz bennem. És ez szerintem egy mélyebb viszony – válaszolta kérdésünkre Faykod Mária, aki elmondta: emberként és alkotóként is a szabadság a legfontosabb számára.

A rendezvény után a szobrászművészt megillető Magyar Örökség Díjat adták át az Art Portal Galéria Zákonyi sétányon található épületében.

Faykod Mária szobrai a klasszikus modernség jegyében hallatlan meggyőzőerővel bírnak. Fátyolként bánik a márvánnyal, az ember átlényegülését jeleníti meg. Az átlényegülés folyamatát ábrázolja, a szobrászat érzékeny nyelvével talál kapcsolatot ég és föld között. Sugárzó hite átragyog lényén és alkotásain is – hangzott dr. Tulassay Tivadar egyetemi tanár, az MTA rendes tagja, a Magyar Örökség Díj Bizottság tagjának méltatása.

Balatonfüred városa, a Tihanyi Bencés Apátság, a Veszprémi Érsekség és a Balatonfüredi Katolikus Plébánia az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus szellemében kétnapos rendezvénysorozat keretében idézte fel az 1938-as balatoni vízi körmenet emlékét. **Martinovics**

Táblát avattak Szőcs Géza emlékére

A Füredi Panteonban Demeter Szilárd, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója beszélt arról a szellemi örökségről, amit feladatként Szőcs Géza hagyott az irodalmi utókorra. Dr. Bóka István polgármester a Quasimodo költőverseny díjkiosztóján kiemelte, a város megbecsülése jeléül posztumusz díszpolgárrá avatja a tavaly novemberben tragikus hirtelenséggel elhunyt költőt, aki számos füredi rendezvénynek volt az ötletgazdája, sokszor szervezőtársa.

– A mai napon táblát avatunk a tragikus hirtelenséggel elhunyt Szőcs Géza barátunk emlékére, akinek a szavait egy évvel ezelőtt még a Vasváry Galéria kertjében hallgattuk. Géza hiányzik, az ő rendkívüli szellemiségének jelenlétét

Demeter Szilárd, Gergely Zsuzsanna, a költő özvegye és Bóka István avatta fel az emléktáblát

látszólag csak e tábla jelzi. Pedig nélküle a Quasimodo költőverseny éppen úgy nem lenne ugyanaz, mint ahogyan

a balatonfüredi művészeti élet sem. Mint a Salvatore Quasimodo verseny mentora, el-
évülhetetlen érdeme, hogy a

kortárs magyar költészet kultuszhelyévé emelte Balatonfüredet – emlékezett Szőcs Gézára a polgármester. **CSK**

Otthonra talál a gyűjtemény

Praeludium címmel nyílt új képzőművészeti kiállítás a balatonfüredi Vaszary Galéria Széchenyi-termében. A tárlat egy, a következő években megvalósuló kezdeményezés és kiállításorozat előjátéka, az új füredi Modern Műtár (Momű) létesítésének indulóeseménye. A Momű a Szöllősi-Nagy András és Nemes Judit házaspár nevével fémjelzett gyűjtemény képzőművészeti és fotografiai anyagát foglalja magában. A zömében a nemzetközi geometrikus, valamint konkrét művészetet reprezentáló modern és kortárs kollekció harminc év után került haza Párizsból és talál otthonra Balatonfüreden.

Szöllősi-Nagy András és felesége, Nemes Judit örömmel osztja meg gyűjtőmunkájuk eredményét a nagyközönséggel

– A Praeludium tárlat és a tervezett Momű-anyag bemutatása az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat részeként ismét egy olyan ünnepi esemény, ami nemcsak a város, de az egész térség kulturális élete számára meghatározó – mondta köszöntőjében a kiállítás megnyitása alkalmával *Bóka István* polgármester, aki visszaemlékezett *Szöllősi-Nagy András* való ismeretségük kezdetére.

– Három évvel ezelőtt a budapesti Víz Világforum Tihanyban tartotta nemzetközi programbizottsági ülését, amit a professzor úr vezetett. Meghívtam a bizottságot egy esti, kötetlenebb beszélgetésre, hogy a rangos társaság tagjai jobban megismerhessék Füredet. A professzor úr a vacsora végén beszélt nekem a gyűjteményükről, s hogy Franciaországból hazaköltözve szeretnék azt egy arra érdemes, nyitott magyar városban elhelyezni. Így kezdődött egy hosszabb, végül formális szerződéshez vezető folyamat, amiben olyan segítőkre lelünk, mint a balatonfüredi illetőségű *Vass László* műgyűjtő, aki mindvégig ösztönözte és támogatta az elképzeléseinket. Ezt azért tartom fontosnak külön kiemelni, mert a Füredre kerülő gyűjteménnyel Veszprém megye két európai rangú, modern képzőművészeti tárlattal is dicsekedhet majd: a Vass Gyűjteménnyel és a készülő füredi Modern Műtárral. A régióban egy Magyarországon példa nélküli képzőművészeti erőter jár létre, egy olyan művészeti központ, ami az ország és nemzetközi kulturális turizmusnak is biztos célpontja lesz – mondta a polgármester.

– A gyűjteménynek körülbelül a nyolcvan százalékát nyugat-európai és amerikai művészek alkotásai teszik ki, a fennmaradó rész pedig magyar – jellemezte az anyagukat Szöllősi-Nagy András. – A hetvenes évek elején kezdtünk képzőművészeti gyűjteményünk felépítésébe Budapesten. Első szerzeményeink az Európai Iskola néhány, akkor még élő mesterének művei voltak. A nyolcvanas évek végén költöztünk Párizsba, ahol a XX. században Franciaországban élt magyar képzőművészek és fotografusok még fellelhető munkái kerültek a gyűjtői tevékenységünk

középpontjába. Ezeket a francia gyűjtők alig ismerték, a magyar gyűjtőknek pedig nem volt hozzájuk primer hozzáférésük.

A kilencvenes évek közepétől a házaspár figyelme a nemzetközi művészet felé fordult. Elsőként a francia geometrikus művészet képviselői, majd a svájci, holland, német, svéd, észak- és latin-amerikai konkrét és geometrikus művészek alkotásai kerültek a magyar művészek alkotásai mellé a több ezer műből álló gyűjteménybe.

A megnyitó alkalmával *Geskó Judit* művészettörténész is utalt arra, hogy a konstruktív-konkrét gyűjteményben a logikai játékok, a matematikai számítások és a vizuális kísérletek jelentik a látvány alapját. Vagyis a bemutatkozó, Praeludium tárlaton *Bob Bonies*, *Jean-Francois Dubreuil*, *Hans-Jörg Glattfelder*, *Torsten Ridell*, *José-Luis Sánchez*, *Vera Molnár*, *Maurer Dóra*, *Botos Péter*,

Ézsiás István, *Gáyor Tibor* és *Lantos Ferenc* munkái a rendszer és a véletlenszerűség, az alakzat és a formák közötti tér, a színek és a formák viszonyait vizsgálják.

A festőművész feleség, *Nemes Judit* révén a formázott vásznak, a szobrászi forma felé mozdult a gyűjtemény. Nemes Judit jelenleg is különleges kísérleteket folytat a természeti környezetben is elhelyezhető, festett alumíniumszobrok megformálásával. Rajta keresztül meghatározó párizsi művész körökbe kerültek be, akikről sokat lehetett tanulni, és nagyban befolyásolták gyűjtői gondolkodásukat. Így sikerült a magyar művészekről származó alkotásokat – például *Lantos Ferenc*, *Bak Imre*, *Nádler István* vagy *Konok Tamás* munkáit – egy nemzetközi anyagba beágyazni. Első kiállításukra az ezredforduló után került sor a franciaországi Angers városában, amivel a sajtó nyilvánossága előtt demonstrálták, hogy a

borzalmas XX. századi politikai rezsimnek dacára létezett a közép-, illetve nyugat-európai művészek között kommunikáció, s az akkori magyar alkotások megkerülhetetlen és fontos részei a közös európai kultúrának. Az említett első kiállítás két évvel Magyarország uniós csatlakozása előtt történt, bizonyítva, hogy létezett egy kulturális kontinuitás Közép-Kelet-Európa és a nyugat között.

– Tudtuk, hogy a saját gyűjteményünket a köz számára mindenképpen hozzáférhetővé akarjuk tenni. Hitvallásunk szerint a kortárs művekkel mi a jövő múltját gyűjtjük. Illetve azt gyűjtöttük, amit lehetett, ugyanis a gyűjtést sose tekintettük befektetésnek, viszont be tudtuk bizonyítani, hogy egy közép-osztálybeli értelmiségi millióból is fel lehet építeni egy koherens gyűjteményt. Most pedig hálásak vagyunk Balatonfüred városának, hogy a munkánk eredményét meg-

oszthatjuk a nagyközönséggel – nyilatkozta Szöllősi-Nagy András.

A tanítás fontosságát a gyűjtő házaspár is megkerülhetetlennek érzi. Ők maguk is alaposan felkészültek egy-egy vásárlás vagy műterem-látogatás előtt, a Moműben pedig szeretnék bevezetni olyan múzeumpedagógiai módszert, ahol a gyerekek játszva ismerhetik meg a XX-XXI. századi művészet gondolkodási módját.

A Szöllősi-Nagy–Nemes-gyűjtemény Balatonfüreden műemléki környezetben, az Esterházy-kastélyba költöző helytörténeti gyűjtemény helyén lel otthonra.

– A kerek templom és a szanatórium közti utca két épületében láthatják a jövő év második felétől Balatonfüred új kortárs múzeumának, a Modern Műtárnak az anyagát – fogalmazott a Praeludium című tárlatot megnyitó Geskó Judit. – A gyűjtők a Blaha Lujza utca felújított épületeiben kortárs gyűjteményük legfontosabb darabjaiból állandó kiállítást rendeznek be, de könyvtár, történeti adattár és közösségi tér is kiegészíti majd a múzeumi kiállítótereket. Terveik között egy nemzetközi oktató- és kutatóhely megteremtése, továbbá egy konferenciabázis létrehozása is szerepel. Egy Hollandiában felépített Nemzetközi Konkrét Művészeti Archivum füredi elhelyezése pedig kiegészítené majd a múzeum anyagát, több egyetem számára is lehetőséget nyitva forráskutatásokra – mondta Geskó Judit, hozzátéve: a gyűjtemény erős szellemi kapcsolatokat épít majd ki a zenei, irodalmi és képzőművészeti élet szereplőivel is.

Mórocz Anikó

Archaizálás és mágikus realizmus a hatvanas, hetvenes évekből

Mesészerű fantáziavilág, zsúfolt, csipkeszerűen beterített képek, amik gondos, aprólékos, kitartó kézi munkával készültek. A művészet gyönyörködtető hivatásának felvállalása egy problémamentes, idilli álmovilágban – így is jellemezhetnénk a Vaszary Galéria Mese, mítosz, história – Archaizálás és mágikus realizmus az 1960-70-es évek magyar művészetében című kiállítását, amit kurátorként Révész Emese művészettörténész jegyez.

A Mese, mítosz, história című kiállítás aprólékos ábrázolásokkal teli alkotásai türelmet igényelnek, elrepítve a szemlélődőt a hatvanas-hetvenes évek világába, amikor még a televízió is csak nyomokban létezett Magyarországon.

– Ezek az alkotók a pártállam kulturális érdekkörétől, a szocialista jelentől távol teremteték meg egyéni álmovilágukat, mítoszok és mesék történeteiből szőtt alternatív valóságukat – hangsúlyozza a füredi tárlat kurátora, Révész Emese művészettörténész. – Mágikus realista műveiken a hétköznapi valóság részleteit csodaszzerű elemek járják át, kaput nyitva valóság és képzelet között. Jellemző rájuk a tárgyi elemek irreális halmozása, és lényeges szempont a mesemondás. Szereplőik a jelentől távol, mítikus, időtlen térben mozognak, problémamentes, idilli ellenvilágot alkotva. Előszóval archaizáltak, azaz követték a művészet klasszikus történeti korstílusait, főként a középkor és a reneszánsz képi elemeit.

Ahogy Berki Viola, az egyik művész megfogalmazta a jelenkor valóságos világából való kilépés, vagyis az eszképzizmus alap gondolatát: „Azért kezdtem el rajzolni, hogy legalább a képeimen elérjem azt a valóságot, amiben nem élhetek a valóságban”. Az alkotók számára fontos a műtárgy mesterségbeli kidolgozottsága, nem idegenkedtek az

iparművészeti jellegű tárgyaktól sem. Közülük többen dolgoztak a művészi grafika tradicionális, nagy szakértelmet igénylő technikáival: Kondor Béla és Gross Arnold például rézkarcokat, Rékassy Csaba rézmetszeteket, Ágotha Margit pedig fametszeteket készített.

– Élvezhető, esztétikailag igen magas fokon, virtuóz mesterségbeli tudással megformált alkotások ezek – állítja Révész Emese. – Figurálisak, elbeszélők, sok szimbólumot találunk rajtuk, és szívesen utalnak vissza a régebbi korok művészetére. Alkotóikat hidegen hagyta az absztrakció, ismerték, de nem követték a pop art Kelet-Európába is beszűrődő irányzatait, viszont sokkal inkább izgalmomba hozta őket a reneszánsz, Bosch, Dürer és Piero della Francesca művészete, a nagy klasszikusok alkotásai. Formailag, technikailag és motívumaikban is egy emelkedett visszatérést közvetítenek a múlt felé. E tekintetben talán Kondor Béla munkássága a legismertebb, akinek 1956-os diplomamunkája egy Dürer stílusában készült sorozat volt a Dózsa-felkelésről, friss, eleven és újszerű ábrázolásmódon.

A korszak művészetének ebben a rendkívül gazdag szeletében meghatározó a grafika, de festői életművek is kapcsolhatóak ide Pekáry István, Berki Viola, Galambos Tamás vagy Szabó Vladimir személyében. A füredi kiállítás hármán tagolásából ered a kiállítás három felvonása: mese, mítosz és história.

– Mítosz címszó alatt olyan műveket láthatunk, amik az antik és keresztény mitológia feldolgozásai. Megannyi Jónás-, Noé- és Lót-történet született különböző alkotóktól. A kiállításon láthatunk teremtéstörténeteket, a középkorban pedig az Ikarosz-történet áll, ami több szempontból is fontos volt a kor művé-

szei számára. Az Ikarosz-történet másik olvasata a szabaddulásról, a menekülésről, a repülésről szól, ami a kiállítás vezérfonala.

A kiállítás másik tematikus egysége a história: az ide beválasztott műveken keresztül megláthatjuk, hogy a köztes alkotói hogyan tekintettek a múltra és a történelemre.

– A jövő év elejéig nyitva tartó kiállítás bizonyos érte-

lemben könnyen értelmezhető, hiszen egy figurális, elbeszélő művészetről van szó, ami türelmet feltételez. Bön-gészésre szántuk, aki tud, az hozzon magával nagyítót, hogy a grafikák apró részletei is láthatóvá váljanak. Olyan kor alkotásai ezek, ami lassulásra készíti a szemlélőt – teszi hozzá Révész Emese.

A kiállítás a Vaszary Galériában látható. **Mórocz**

Őszintén a tó vízminőségéről

A Balatoni Limnológiai Kutatóintézet munkatársai, vízügyi, természetvédelmi és halgazdálkodási szakemberek tartottak tanácskozást Tihanyban a Balaton tápanyagterheléséről.

Számos intézkedést javasoltak a Balaton jó vízminőségének biztosítása érdekében, így tovább kell csökkenteni a tóba kívülről bejutó szennyeződések, és radikálisan csökkenteni kell a horgászok által a Balatonba juttatott haltáp foszfortartalmát.

A 2019-es őszi algavirágzás óta sokszor napirendre kerül a balatoni algakérdés. Az idei nyáron nem volt látványos algavirágzás, ennek ellenére többször is az egészségügyi határértéket meghaladó klorofillkoncentrációt mértek a nyugati öbölben. Az algák szaporodásához tápanyagra van szükség, foszforra, ez határozza meg szaporodásuk mértékét.

Honnan és mennyi foszfor kerül a Balatonba? Befolyásolja-e az algaképződést a horgászok? Mire számíthatunk a jövőben, rendszeres lesz-e az algaprobléma? Ezekre a kérdésekre gyakran nincsenek egyértelmű válaszok, sokszor a kutatók között sincs egyet-

értés. Az Őszintén a Balatonról című tanácskozás mégis igyekezett átfogó képet adni a jelenlegi ismereteinkről.

Turizmus kontra természetvédelem

A Balatoni Limnológiai Kutatóintézet (BLKI) szervezte tanácskozáson elhangzott: a Balaton egy folyamatosan változó ökológiai rendszer, amelynek ráadásul egymásnak sokszor ellentmondó társadalmi igényeket is ki kell elégítenie. Mást akar a fürdőző, a horgász, a természetvédő, a

halgazdálkodó, a tónál élő lakosság és az ökológusok. De nemcsak a társadalmi igények változnak, az éghajlat is. Az eseményen megszólaló kutatók, vízügyi, halgazdálkodási, természetvédelmi és más szakértők egyetértettek abban, hogy a klímaváltozás és az intenzív emberi használat jelentős hatással van a tó vízminőségére és élővilágára.

A Balaton legfőbb értéke az üdülési igényeknek megfelelő, a környezeti ártalmaktól óvott, természetes állapotú víz. De, ha szeretnénk megőrizni a Balaton jó ökológiai állapotát,

akkor sokkal több figyelmet kell fordítani a tóra. A fürdőzés, a vízisportok mind kiváló vízminőséget és viszonylag alacsony algamennyiséget követelnek meg, még akkor is, ha ez a halgazdálkodás szempontjából nem a legoptimálisabb állapot. A megfelelő vízszint és vízmennyiség is veszélybe kerülhet a klímaváltozás miatt a jövőben.

Intézkedési javaslatok

A szakemberek számos intézkedést javasoltak a Bala-

ton jó vízminőségének biztosítása érdekében. Alapvető feladat a tóba jutó tápanyagok mennyiségének csökkentése, mivel hosszú távon ettől függ az algák mennyisége és a tó ökológiai állapota. Az éghajlatváltozás miatt a vízmennyiségi problémák kezelésére is fel kell készülni, a tó vízszintjének emelése segíthet a jó vízminőség megőrzésében. A Balaton kiterjedtebb megfigyelésére és több kutatásra is szükség lenne a tóban zajló folyamatok értékeléséhez és a megfelelő döntések meghozásához. Jó példa, hogy 1976 óta naponta mérik, mennyi tápanyagot szállít a tóba a legnagyobb befolyó, a Zala. Viszont a többi befolyó víz vizsgálata annyira hiányos, hogy a durva becslést sem teszi lehetővé, ezért fejleszteni kell a vízminőségi monitoringot – hangzott el a tanácskozáson.

Csökkenteni kell a halgazdálkodás jelenleg évi közel öt tonna többlettel bíró foszfor-mérlegét, jogszabályi kereteket kell teremteni a horgászok által használt etetőanyagok gyártására, forgalmazására és felhasználására, azok foszfortartalmát szinte a nullára kell csökkenteni. Fejleszteni kell a Kis-balatoni Vízvédelmi Rendszert, és erősíteni kell a környezettudatosságot, mert

felelős emberi magatartással sokat lehet tenni a Balaton jó ökológiai állapotának megőrzéséért.

Algavirágzás

A Balaton változásának figyelmeztető jele volt a 2019 augusztusában kialakult váratlan és nagymértékű algavirágzás, amely főként a tó nyugati területeit érintette. Megfelelő intézkedések hiján hasonló jelenségek a jövőben is megismétlődhetnek. Mivel 2019-ben a külső tápanyagterhelés nem tért el jelentősen a 2018-as, illetve a 2020-as év értékétől, ezért állítható, hogy az algavirágzást nem kívülről érkező, közvetlen terhelés okozta. A kutatók úgy vélték, hogy az algák elszaporodását az üledékből felszabaduló tápanyagok okozták. A kiváló vízminőséghez kevés tápanyag és alacsony tömegű alga biomassa szükséges. Minden olyan intézkedés fontos tehát, amely csökkenti a tóba bejutó újabb tápanyagmennyiséget, és különösen fontos, hogy a kívülről évente érkező 100–150 tonna foszfor mennyisége csökkenjen, mert ennek a tápanyagnak a folyamatos felhalmozódása komoly károkat okozhat a Balatonnak.

Martinovics Tibor

A DNS-vizsgálat új lehetőségeket nyit az ökológiai kutatások terén

Hatalmas fejlődést hozhat az ökológiai kutatásokban az a módszer, melynek hatékonyságát legújabb kutatásukban a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet (BLKI) munkatársai vizsgálták. A környezeti DNS-vizsgálatok fejlődésével egy darabka talajból vagy néhány liter vízből meg lehet állapítani, hogy milyen élőlények élnek egy adott területen.

A környezeti DNS-kutatások az 1980-as években kezdődtek, a 2000-es évek második felétől felfutóban vannak. A módszer alapja az, hogy az élőlényekről (pikkelyről, nyálkáról, szőréről, ürülekről) a környezetbe jutnak géntörödékek, amelyeket a környezeti DNS-vizsgálatok során „csapdáznak”. A DNS-törödékek alapján a fajok (vagy más rendszertani egységek, az úgynevezett taxonok) egy genetikai adatbázis segítségével azonosíthatók. Hazánkban eddig csak elvétve használták a módszert, a BLKI vizsgálata az első, ami a módszert a vízi élőlények közösségszerkezetének feltérképezésére használta, és az eredményeket rangos nemzetközi szaklapban publikálta. A kutatók tizenegy dunai és tizenegy tiszai holtmeder halállomány-szer-

kezetét mérték fel elektromos halászgép, kopoltyúháló és környezeti DNS-vizsgálattal. Arra voltak kíváncsiak, hogy a három vizsgálati módszer szerint milyen a halállomány összetétele az egyes vízterekben, illetve, hogy a környezeti DNS-vizsgálat az összehasonlításban miként szerepel.

A kopoltyúháló és az elektromos halászgép a halak gyűjtésére használt hagyományos eszköz, amiket általánosan alkalmaznak a kutatók a halállományok összetételének monitorozásához. A környezeti DNS-mintát ugyanakkor csak néhány liter vizet átszűrve, egy speciális eszköz segítségével kell begyűjteni. Ennél az eszköznél a vízminta egy szűrőkapszulán halad át, a kapszulában található membránra ülnek ki a vízben található DNS-darabkák. A mintát már a helyszínen tartósítják, a DNS-darabokat kémiai eljárással laboratóriumban oldják le a szűrőről. A jelenlegi kutatásban a DNS-meghatározást Franciaországban végezték, de már hazánkban is vannak erre alkalmas laboratóriumok.

Az eredmények még a terepi szakembereket is meglepték, mert azt mutatták, hogy a hagyományos gyűjtési módszerekhez képest a környezeti DNS-vizsgálat több fajt mutatott ki, és pontosabb becslést adott a halállomány összetételéről. A vízből szűrt környeze-

ti DNS-minta tartalmazta a két hagyományos módszerrel fogott fajok DNS-ét, sőt sokszor olyan fajok jelenlétét is kimutatta, amit a hagyományos eszközökkel nem tudtak megfogni a kutatók. A módszer előnye az is, hogy a környezeti DNS-gyűjtés nem árt az élőlényeknek.

A környezeti DNS-vizsgálat segíthet a betelepülő, inváziós fajok kimutatásában is, különösen akkor, amikor az

Egy liter víz is árulkodik a halállomány összetételéről

invázió még kezdeti stádiumban van, azaz amikor az adott faj még nagyon ritka, csak néhány egyede van jelen a területen. A módszer fokozottan védett vagy nagyon ritka fajok esetén is alkalmazható, hiszen jelenlétük igazolhatóvá válik. Emellett az eljárás különösen alkalmas lehet például barlangi vízrendszerek

élővilágának feltérképezésére is, ami a hagyományos módszerekkel szinte lehetetlen.

A BLKI kutatói jelenleg a bécsi BOKU (Univerzitát für Bodenkultur) kutatóival együtt vizsgálják a Duna ártéri tavaiban és holtmedreiben élő hal- és kételtűállományokat. Céljuk emellett, hogy a Balaton és vízgyűjtője halállományának monitorozásához is bevonják a forradalmi mintavételi módszert. Különösen fontos lehet a módszer alkalmazása a vízgyűjtőn, ahol az inváziós aműrgéb terjedése a fokozottan védett lápi póc állományait fenyegeti. Hasonlóképpen alkalmas lehet azonban a módszer a balatoni halállomány összetételének pontosabb meghatározására is, mert a hagyományos halászati eszközökkel nehezen fogható idegenhonos halfajok, így például a busafajok vagy a fekete törpeharcsa állományának feltérképezésében is segídezhet. A környezeti DNS-vizsgálatának módszere természetesen nem csupán a halak, hanem más olyan élőlény-csoportok esetében is használható, melyek genetikai adatbázisa rendelkezésre áll. A kutatók meggyőződése, hogy a környezeti DNS-vizsgálatok várható előretörése és rutinszerűvé válása jelentősen segítheti a vizek ökológiai állapotának pontosabb meghatározását.

BLKI

Őszi kóstolás a komp fedélzetén

„Ősztől emeljük a (v)ízszintet!” – ezzel a kijelentéssel indult a Balatoni Kör Kóstold körbe! bor&gasztrofesztiváljának idei első rendezvénye éttermekkel, borászatokkal, méltó helyszínen, a Balaton közepén, a Szántód és Tihany között közlekedő kompon.

A Kóstold körbe! őszi-téli rendezvénysorozattal a Balatoni Kör arra hívja fel a figyelmet, hogy szeptembertől a balatoni turizmus nem áll meg, csak átalakul. A Kóstold körbe! gasztrofesztiven a Balatoni Kör tagjainak éttermei, cukrászdái, borászatai állítanak ki, valamint zenei és családi programokkal várják a vendégeket.

„Mondhatjuk, hogy az elmúlt években a szeptember is nyári hónap lett, és ebben az időszakban mutatja a legszerethetőbb arcát a Balaton. Tömegturizmus már nincs, így még többet foglalkozhatunk a vendégekkel, és olyan minőségi programot szervezhetünk, ami a régiót és a balatoni vendéglátóhelyeket népszerűsíti. A cél az, hogy az a sokszor szélsőséges hullámvész, ami a vendégek számát illeti, kiegyenlítődjön, és a régió vállalkozói egész éves nyitvatartással tudjanak tervezni – vezette fel a Kóstold körbe! bor&gasztrofeszt-

sorozatot **Szilágyi Lajos**, a Balatoni Kör elnöke.

Szilágyi Lajos az elmúlt nyár értékeléseként elmondta: „Szeretnénk, ha az utazási döntéseket nem kizárólag az időjárás-jelentés határozná meg, hiszen minden körülmények között és minden hónapban találnak a vendégek megfelelő programot, látnivalót, gasztronómiai élményt a tó körül”.

Az Ősnyitó Gasztrokomposeményen bemutatkozott a Balatoni Kör 26 étterme, cukrászdája, borászata és pálinkafőzdéje, a résztvevők ízelítőt kaphattak az elkövetkező Kóstold körbe! bor&gasztrofesztik hangulatából.

Forrás: balatonikor.hu

A Kóstold körbe! bor&gasztrofesztisorozat következő állomásai

2021. október 9.,
Siófok

2021. november 6.,
Köveskál

2021. december 11.,
Balatonfüred

2022. január 29.,
Zamárdi

2022. február 12.,
Keszthely

Tagokat keresnek a hagyományörzők

A Reformkori Hagyományörzők Társasága tucatszámú lelkes alapító taggal 2005-ben alakult Schindele Györgyné kezdeményezésére, akinek a munkássága alatt a társaság folyamatosan fejlődött.

Tizenhat évnyi munka után az alapító elnök úgy döntött, hogy nem indul a soron következő tisztújító közgyűlésen. A szeptember 8-án megtartott választáson az ötvenkét tagot számláló egyesület elnökévé Győri Anitát, titkárává Mészár Alizt választották, elnökségi tagnak pedig Szabó Zoltánt, Némethné Panev Annát és Bódis Lászlót.

– A társaság helyi és egyéb rendezvényeken továbbra is őrizni szeretné elődei munkásságát, Schindele Györgyné pedig tiszteletbeli elnökségi tagként szakmai tapasztalatával, jelenlétével folyamatosan segíti a közös munkát – fogalmazott Győri Anita. – A közelmúltban Szolnokon a

XXXIII. Nemzetközi gulyásfőző fesztivál díszvendégeként a Balatonfüred Néptánc Együttessel képviseltük városunkat, ahol keringővel, énekes produkcióval mutattuk be Füredet. Szeptember 18-án részt vettünk a 175. hajózási év záróünnepségén, és koszorút helyeztünk el a Széchenyi-emlékűnnepségen.

A hagyományörzők kiveszik a részüket a Romantikus Reformkori Fesztivál előkészületeiben, a ruhakölcsönzésben és a műsor szervezésében is. Kiállítás rendeznek a reformkorról, díszei a kosztümös felvonulásnak, táncolnak, viselettörténetet mutatnak be, Ruhaszalon címmel pedig divatbemutatót is tartanak.

– Szívesen vesszük azok jelentkezését a társaságba, akik szeretnek táncolni, részt vennének egy csodás időutazásban és beöltöznének velünk. Kövessenek bennünket Facebook-oldalunkon, várjuk érdeklődésüket és megkereséseiket – tette hozzá Győri Anita. **MA**

Mesés családi délelőtt

„A mese megkönnyebbíti a szívet, s olyan porhanyóssá teszi az ember lelkét, hogy az álom magvai könnyen kicsiráznak benne” – Seherzádé az ezeregyéjszaka legszebb meséiből vett idézete volt a mottója annak a mesedélelőtnak, amit a Balatonfüredi Védőnői Szolgálat tartott augusztusban a Városi Bölcsődében.

Az elmúlt másfél évben a pandémia miatt sem a füredi szülők körében népszerű Baba-mama Klub, sem a szülésre felkészítő előadás-sorozat nem

működhetett, így nagy öröm volt mindenkinek az együtt töltött idő és a mese bűvölete. A délelőtti során Németh Anikó mesepedagógus mesélt a szép számmal megjelent kisgyermekes családoknak, és felhívta a figyelmet a mesék szerepére is.

A rendezvényen elhangzott: számos kutatás alátámasztja, hogy a virtuális világban káros hatása lehet a gyermekek testi-lelki fejlődésére, a szülők pozitív visszajelzése pedig azt mutatják, hogy hiteles forrásból származó információkra nagy szükség van a gyermekek nevelő családokban. **BFN**

Kötődés a természethez és a helyi közösséghez

Az Arácsi Népház közművelődési munkatársa, Törőné Horváth Ilona több évtizede végzett kiemelkedő közösségi és kulturális munkája elismeréseként vehette át az idei Arácsért Díjat. Törőné Ica keze alatt generációk nőttek fel a játszóházban, és a közkedvelt Tekergők túracsoport megszervezése is az ő nevéhez kötődik.

– 2011 októberében került a felújított Arácsi Népházba. A kezdeti csendes időszak után hogyan sikerült belépni a házba?

– Az Arácsért Alapítvány és más szervezetek rengeteg programot hoztak, de ha másért nem, akkor beszélgetni jöttek be az arácsiak. Az utca felőli ablakunk általában télen is nyitva van, jöttek a kutyasétáltatók, szinte a kutya is beköszönt az ablakon. Folyamatosan tudatosult bennem, hogy a közművelődés az én világom. A megyei újság munkatársa megkérdezte az Arácsért Díj átadásakor, hogy mit írjak a nevem alá, és én közművelődési munkatársat kértem. Tényleg a lakossággal való kapcsolattartásban érzem jól magamat. A díj átadásakor az Arácsért Alapítvány polójában voltam, amit minden alkalommal büszkén viselek, megtisztelő és jó érzés, hogy befogadtak. Baán Beának, akkori igazgatónőnek pedig azóta is hálás vagyok, hogy 2011 októberében kiengedett a népházba.

– Honnan ered a kapcsolódása a helyi közösségekhez?

– A majdnem kilencven éves édesanyám Balatonakali önkormányzatánál dolgozott, de ettől függetlenül is minden közösségi programban részt vett, és ezért a mai napig sokan szeretik. A nyolcvanadik születésnapját például meglepetésként a falu ünnepelte meg, szívvel-lélekkel vett részt Akali életében. Talán tőle örököltem a közösségi szerepvállalást, de a fiaim is hasonló beállítottságúak, és a sport révén a férjem is.

– Sokan úgy érzik, hogy a helyi közösségek felbomlottak, s velük együtt a kultúrházak ideje is leáldozott. Mitől vált az Arácsi Népház élővé?

– Közösségeink is vannak, de például sokaknak nincs akkora otthonuk, amiben a család összegyűlhetne egy ünnepre. Nálunk ez is lehetséges, de van sok rendezvényünk is. Van, aki csak beszélgetni jön be hozzánk, vagy épp egy ügyet kell elintézni neki, ettől érzi magáénak a házat, aminek mi nagyon örülünk. Sokat köszönhetünk Kutas Árpád egykori alpolgármesternek, aki kijárta az arácsiaknak, hogy visszkapják ezt a teret. A fiókkönyvtár is nagyon jó ötlet volt: a pandémia idején azt is vállaltuk,

tuk, hogy házhoz vittük a könyveket.

– Sokan emlékezhetnek önre a füredi művelődési központ munkatársaként is.

– Közművelődési végzettségem van, emellett népi játék és kismesterségek oktatója, ezen belül kosárfonó szakoktató vagyok, valamint elvégeztem egy túravezetői és könyvtárosi képzést is. Balatonudvariban két imádott évig dolgoztam az óvodában, onnan kerültem a zánkai úttörőtáborba, ahol sportfoglalkozásokat is tarthattam. A fiaim születése után, 1995-ben Györgyné Juhász Katalin igazgatása alatt kerültem a füredi könyvtár gyermekrészlegére. A népi kézműves- és játszóházat vezettem, és 1997-ben kerültünk át a közösségi ház 107-es szobájába, ahol életem talán legjobb időszaka várt rám. Azóta is hibáknak tartom, hogy a közösségi házból nem lett a városnak egy művelődési központja... Rengeteg gyerek jött hozzánk, keddtől szombatig minden délután hat óráig ott voltunk, bütyköltünk, jelmezeket készítettünk, játszottunk, vetélkedőket tartottunk, előadásokat szerveztünk, és sikerült megtalálnunk a gyerekekkel a közös hangot. Ott született meg a nyári tábor gondolata. Bejártuk a környéket, már akkor is volt hetente egyszer biciklitúra, sütögettünk a Siskében, kicsik és nagyon egyaránt megfordultak nálunk.

– Mióta túrázik?

– Szinte mióta az eszemet tudom. A sport szeretete mindig bennem volt, a két fiammal is rengeteget jártunk kirándulni. Természetes volt, hogy a táborozó gyerekeket is kivesszük a szabadba. Jöttek olyanok is, akik Füreden nyaraltak. Sose felejttem el a francia-magyar Tarvald Annát, akinek a nagyszülei voltak fürediek, az édesanyja itt született. Hazajöttek nyaralni, hogy Anna magyar nyelvi környezetben legyen. Persze a gyerekek szívesebben hallgatták, ha franciául beszélt, az érdekebb volt számukra. A mai napig kapcsolatban vagyok vele, pedig Anna már bőven a húszas éveit tapossa. Nem egy ilyen kapcsolatom van, de a hozzánk járó gyerekek között is hasonlóan szoros barátságok jöttek létre.

– 2005-ben költöztek fel a Mogyoró utcai óvoda épületébe?

– Igen, akkor újították fel a Kisfaludy Galériát és a színpadot, mi pedig a Mogyoró utcában kaptunk egy csoportszobát. Kollégáimmal innen szerveztük a programokat, nyáron itt gyülekeztünk és rajzoltunk szét a gyerekekkel, eső esetén pedig benti foglalkozás volt. Nekem fontos a mozgás, az úton levés, lehetőleg a természetben. A gyerekeken is azt tapasztalom, hogy csak el kell jutniuk a természetbe, utána már beszippantják őket. Lehet, hogy ott van a

chips a táskában, de jön, csinálja, megszereti, s ráadásképpen társaságban, jó közösségben van, barátokra lel. Csak nagyon ritka esetben látom – de azt már az első napon –, ha valaki nem fog jönni többet.

– Az Arácsi Népház olyan, mint egy nagyra nőtt ház. Egy ház pedig otthon is ad. Önnek otthonává vált a népház?

– Teljes mértékben, és nem csak azért, mert majdnem többet vagyok itt, mint az otthonunkban. Nem úgy jövök ide be, hogy már megint egy újabb munkanap kezdődik, hanem magaménak érzem. Úgy teszem itt a dolgomat, hogy közben jól érzem magamat benne. Összintén szólva kicsit aggódok, hogy a 2023-as nyugdíjazásom után jó kezekbe kerüljön a ház. Leginkább beteg édesanyám miatt szeretnék nyugdíjba menni, nem azért, mert nem szeretem a hivatásomat és a népházat. A Tekergőknek viszont megígértem, hogy a nyári túrákat szívesen tovább viszem velük, mert azok nekem is nagyon hiányoznának. Sokan el sem tudják képzelni, hogy mennyit adnak ezek a gyerekek. Év közben odaszaladnak hozzám, bárhol is látnak meg, és azt mondják, hogy alig várják a nyári túrákat. Ennél nagyobb kitüntetés nincs.

– Talán érzik a végtelen szabadságot, hiszen a balesetveszély megelőzésén kívül a túrákon nincs folyamatos felügyelés. Élnek a gyanúperrel – nem kisebbítve az érdekeit, sőt! –, hogy a természet hívó hangját is ön által tapasztalják meg, önhöz kötik a természet semmivel össze nem hasonlítható élményét. Talán ha mi, szülők többet járnánk velük az erdő-mező, akkor bennünket is ilyen boldog tapasztalatok kötnének össze a gyermekeinkkel...

– Ez bizony könnyen lehet... Mi a fiaimmal rengeteget túráztunk, kirándultunk, elszakíthatatlan szálak kötik őket a természethez, szerencsére egymáshoz és hozzám is. **Mórocz Anikó**

Tinédzser alkotók

A Nyitva Csoport Új Babel című kiállítása az Arácsi Népházban

Negyvenöt friss alkotás huszonhárom alkotótól, akik közül a legfiatalabb tíz, a legidősebb tizenöt éves. Ők annak a Nyitva Csoportnak a tagjai, amelyik tizenhárom évvel ezelőtt kezdte meg foglalkozásait Nyitrai Orsolya képzőművész százéves fűredi pajtájában. A csoport Új Babel című kiállítása október 16-ig látható az Arácsi Népházban.

A Nyitva Csoport 2008-ban egy nyári műhely kapcsán indult Balatonfűreden, Tóth Anna Eszter közreműködésével, aki azóta festőművész lett. Hat és tíz év közötti gyerekekből álló csoport kezdte meg a kísérletezést az iparművészet és a képzőművészet területén. Orsolya és Anna több technikát, stílust és irányzatot mutatott meg a gyerekeknek az általunk kedvelt és elismert művészek alkotásaihoz kapcsolódóan. Fröcsköltek, pacsmagolták és nyomtatták a festéket, közben kisplasztikákat készítettek papírmaséból, drótból, alufóliából és gipszből, illetve agyagból edényeket, amiket fűrészpores redukcióval égettek feketére. Textil- és batikolt mintákkal díszített sálak és pólók kerültek ki az alkotó kezek alól, amik a hét zárónapján rendezett finisszázs kiállítását gazdagították.

A sikeres nyári műhely folytatásaként évközi foglalkozások kezdődtek, ahol a kockológia, a csendélet- és portrérajzstúdium mellett a kreatív feladatokra is hangsúlyt fektettek. A felkészítésnek köszönhetően a diákok az általuk kiválasztott művészeti iskolában kezdhették meg a tanulmányaikat: vannak köztük építészek, dizájnerek, festők és grafikusok is.

– Már a kezdetekkor döbenten tapasztaltam, hogy valódi műalkotások is születnek, függetlenül attól, hogy hét vagy hetvenhét éves az alkotójuk. Csak az alkotás számít, az beszél az alkotó helyett

– emlékszik vissza Nyitrai Orsolya, aki szintén sokat tanult az elmúlt évek során. – Rengeteg türelmet, amit a mai napig tanulnom kell. Gyakran már látom, hogy mit tud a diákom, aminek ő még nincs teljesen a tudatában. Ki kell várni, elő kell simogatni belőlük a gondolatot. Számtalanszor van aha-élményünk, főleg a művészeti iskolába készülőkkel, akik az alkotási folyamatban úgy el tudnak merülni, hogy teljesen leválnak a környezetükről, a mű megszületése pedig valami egészen különleges élménnyé válik mindkettőnk számára.

Az Új Babel kiállítás anyaga egyfelől a Babel-történet köré rendeződik. Az alkotók az előkészületkor közel háromszázötven alkotást néztek végig, különböző stílusokat és technikákat vizsgálva. A történetek elemzése közben a mai korban keresték a babeli történet kapzsiságát. Olykor a gyermeki illusztráció eszköztárával vagy komoly, embert próbáló helyzetek felvetésével alkották meg a kiállítás anyagát, saját élettapasztalataikat is felhasználva. A kiállításon látható a grafitvázlat, a színes akvarellvázlat és a kész olajfestmény is.

A másik nagy téma a lepel, ami a képzőművészetben a Veronika kendője: a torinói lepel, a láthatatlan köpeny, a kendő művészeti értelmezése volt a cél. Ezt a stúdiumot a drapéria tanulmányrajzával kezdték a diákok, amit saját gondolataik alapján öltöttek autonóm alkotásba. Szakrális témaválasztás jellemzi ezeket az műveket.

A kiállítás része a foglalkozásokon előkerülő kreatív gyakorlat, ami jelen esetben a sűrű szó értelmezése, jelentése és üzenete volt. Kollázs, hidedgtű és papírdúc nyomatok készültek ebben a témában, továbbá csendélettanulmányok is részét képezik a kiállításnak; ezek akvarell- és temperatechnikával készültek.

A kiállítást megnyitó Hegyeshalmi László képzőművész utalt arra, hogy az ő harmincöt éves művészeti osztályából egyedül ő maradt a pályán, de a látásmód, a látni tudás mindenkiben ott maradt. Ezt a véleményt osztja Nyitrai Orsolya is. – Aki egyszer megtanult látni, az látni fog, és ezt nem vehetik el tőle. A látás pedig nemcsak egy képzőművésznek fontos, hanem például egy orvosnak vagy egy bolti eladónak is, hogy

érezkelje egy páciens vagy egy vevő üzeneteit, pulzálását. De a körülöttünk lévő tárgyakat és hangulatokat is ezzel a látással választjuk ki. Tovább megyek: a Föld nevű bolygó szempontjából is döntő fontosságú az üzenet, amit egy művész tud közvetíteni. Nemcsak azzal, hogy olyan eszközöket használ, amik a Földet nem károsítják, hanem a témája kapcsán a néző elgondolkodik, és hátrébb lép az emberi egójából. Az Új Babel kiállítás pontosan erről szól.

A kiállítók: Ádám Rózsa, Barabás Léda, Bernát Panna, Czégai Dorka, Császár Gyöngyvér, Csehi Fanni, Csehi Zoé, Csepi Dóra, Csobó Bence, Hamar Borbála, Istenes Nóra, Kiss Janka, Kovács Liliánna, Madár Míra, Nyerges Lujza, Paál András, Papp Eszter, Pressing Léna, Raza Katarina, Sándor Beáta, Sárfi Mercédesz, Sári Patricia és Schlotthauer Barnabás.

A kiállítás október 16-ig látható az Arácsi Népházban, a Vaszary Alkotóműhelyben pedig október 9-én 11 órától Nyitrai Orsolya tart foglalkozást a galéria Mese, mítosz, história című tárlatához kapcsolódóan. **Mórocz Anikó**

BECSENGETTEK

Ismét iskola

Így iskolakezdés táján eszembe villan Móra Ferenc szép írása, a Szeptemberi emlék. Szívszorító történet ez Móraék kisfiáról, aki nem mehet iskolába. Sem a tandíjat, sem a tankönyveit nem tudják megvásárolni szegény szülei. A történet megérintette az alsó tagozatos kisdíák lelkét.

Viszont Nyilas Misi állandó félelmét attól, hogy kicsapják a kollégiumból, teljesen értetlenül szemlélte a nyolcadikosok. Ennél jobb nem is történhet valakivel, legalább nem kell suliba járni – mondták a gyerekek.

Aztán kitört a pandémia. Leállt az élet, bezártak az iskolák. Azon túl, hogy milyen nehéz volt az online oktatás pedagógusoknak, diákoknak, szülőknek egyaránt, nem lehet eléggé hangsúlyozni, mekkora hatással volt a világjárvány a fiatalok mentális egészségére. A társas kapcsolatok és a kortárs közösségek hiánya, a túlzott online jelenlét, a szabadidős tevékenységek, osztálykirándulások, klubdelutának, bulik, koncertek elmaradása, a félelem mind hozzájárult ehhez a folyamathoz. Nem beszélve az alvás- és evészavarokról. Elmaradtak a testnevelésórák, az edzések, a szakkörök, nagyon sok fiatal túlsúllyal küzd. A távoktatás komolyan visszavetette a diákok iskolai teljesítményét is. A legrosszabb helyzetben az elsős és másodikos kisdíákok vannak, akiknél éppen az olvasás és az alapvető matematika megtanulását szakította félbe az iskolán kívüli tanítás. De nehéz helyzetben vannak a felsőbb tagozatra járó gyerekek is.

Éppen ezért nem lehet ezt az időszakot meg nem történné tenni, nem lehet ugyanott folytatni, ahol abbahagytuk. A felzárkóztatás, a tananyag pótlása szinte megoldhatatlan feladatot ró az intézményvezetőkre, pedagógusokra. Mert a tananyag mennyisége nem csökken. Szerintem túl gyors a tempó, túl sok a tanulnivaló, nincs idő a gyakorlásra, bevéssre, elmélyült tanulásra. Pedig ez elengedhetetlen ahhoz, hogy a „Covid-nemzedék” zökkenőmentesen tudja folytatni tanulmányait. Én hiszek a pedagógusok elkötelezettségében, a családok összefogásában, az iskolák helytállásában ebben a nehéz időszakban, s így talán úrrá leszünk a nehézségeken.

Amikor elnézem a munkafüzetekkel, könyvekkel, füzetekkel megrakott, többkilós táskák alatt görnyedező kisiskolásokat, egy kisgyereket látok magam előtt, aki boldogan szökdécselve, csupán kis palatáblát és spongyát lógatva igyekezett az iskolába. Ez a kislány Albert Einsteinnek hívták.

Molnár Judit

Olvasás a szabadban

Mostantól már a városi könyvtár kertjét is birtokba veheti a közönség. Bárki kiülhet egy könyvvel, a gyerekeknek külön gyereksarok készült, így a szülők is olvasgathatnak mellettük, illetve programokat is szerveznek majd a megújult kertbe.

A Lipták Gábor Városi Könyvtár épületének felújítását követően, mintegy záróakkordként elkészült az épület körüli kert is. A zöld terület a könyvtár nyitvatartási idejében nyilvános parkként látogatható. Készült külön gyereksarok, ami mellé a szülők egy könyvvel kiülhetnek, de bárki elvonulhat itt, és belefeledkezhet az olvasásba. A könyvtár vezetőjétől, Tóth

Györgyitől megtudtuk, hogy ha az időjárás engedi, akkor a kívülről megközelíthető teraszra irodalmi rendezvényeket és gyermekprogramokat is szerveznek. Kiköltözhet ide például a Ringató és a Kerekítő gyermekfoglalkozás.

A Probio kivitelezésében elkészült kertben a vidámságra törekedtek, virágos növényeket is ültettek, így egymást váltva szinte végig lesz virág. A beépített öntözőrendszerrel a mindenkori időjárási viszonyoknak megfelelően tudják locsolni a növényeket, amik idővel a teljes területet be fogják borítani. A városi önkormányzat beruházásaként megvalósult parkot szeretnék minél inkább a könyvtári élet részévé tenni, s várják azokat is, akik csak pihenni, olvasgatni térnek be a csendes, zöld kertbe. **BFN**

Balaton Sportprogram
Szabadidő és Konferencia Központ
8230 Balatonfűred, Horváth Mihály u. Tel.: +36(87)480-196, +36(70)367-7791
e-mail: balatonkonferencia@t-online.hu
honlap: http://www.balatonkozpont.hu/

Október 17., 18.00
Balatonfűredi KSE–NEKA NB I-es felnőtt kézilabda-mérkőzés

Október 21–24.
Látványtáncok Európa-bajnoksága

Október 23.
III. Őszi Bringatúra

Október 25., 17.00
Szent Benedek RA–MTK Budapest női röplabdabajnoki forduló

Október 30., 18.00
Balatonfűredi KSE–Grundfos Tatabánya NB I-es felnőtt kézilabda-mérkőzés

A MŰSORVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

A Zsidó Kiválóságok Háza rendezvényei

Október 22., péntek, 18.00
Velünk élő kiválóságok

Csányi Vilmos Széchenyi-díjas akadémikus:
Tudomány és hiedelmek

Október 27., szerda, 18.00
Tudolvasmányok könyvklub

Ginger Strand: A Vonnegut testvérek
– Tudomány és fantasztikum a Varázsházban
Izgalmas beszélgetés Ginger Strand könyvéről, ami a tudomány és az irodalom lényegével, működésével és összefüggéseivel ismerteti meg az olvasót.

INFORMÁCIÓ: ZSIDOKIVALOSAGOK.HU

A Principessa volt a leggyorsabb

A Magyar Vitorlás Szövetség által rendezett idei versenyek közül az utolsó regatta a Fél-szigetkerülő Széchenyi István-émlékverseny, amit szeptember 18-án tartottak. Rekordszámú nevezés érkezett, több mint 252 csapat indult a füredi parttól.

A csapatok a balatonfüredi rajttól a Tihanyi-szoroson át a Sajkodi-öbölhöz vitorláztak, majd vissza a füredi célba.

A célvonalon elsőként a Principessa (Oroszlán Péter kormányos, Kis-Kapin Karina, Baráth Gábor, Balogh Attila Zsombor, Mészely Bontond, Kis-Kapin Károly, Nagy Csenge, Csüllög Zsolt, Tóth Elizabet Virág, dr. Bogdán Gergely, Németh Péter, ifj. Bárdos Mihály, Almási Zsombor, Farkas Zoltán, Németh Dániel Péter, Takács Levente) haladt át 1 óra 48 perc vitorlás után.

Hét perccel később, másodikként a No1 (Király Zsolt

kormányos, Osváth Márton, Mónus Gyula András, dr. Dombrádi Krisztián, Molnár Attila, Galgóczy Tamás, Borsos Miklós, Sedlák Gábor, Dombrádi Zsófi, Fellegi Béla Zoltán, Vereczkey Rudolf, Ferencsin Imre) ért be a célba. A harmadikként, 1 óra 56 perces idővel a Fantomasso (Majthényi Szabolcs kormányos, Gerlits Attila, Széll Péter, Pálffy András, dr. Futó

István) érkezett meg a füredi célba.

Holczhauser András a versenyt követően elmondta: A szövetség nevében minden csapatnak köszöni az egész szezon és a mostani versenyt jellemző aktív részvételt. A jövőről szólva hozzátette: Bízunk benne, hogy 2022-ben az új MVSZ-es telephelyen köszönhetjük vitorlázótársainkat. **Forrás: hunsail.hu**

Lakótelepi szülinap

Faültetéssel ünnepelték a balatonfüredi lakótelep negyvenedik születésnapját. A tavalyi évi szünet után ismét vidám nevetéstől és zenétől volt hangos a lakótelep.

– Kettős jubileumot ünnepelhetünk: ötvenéves a város és negyvenéves a lakótelep – kezdte köszöntőjét Bóka István polgármester, kiemelve, hogy a lakótelep egyes, hármas, ötös és hetes tömbje épült meg először. Az 1985-ben létrejött iskola azóta tovább épült, elkészült az óvoda és a bölcsőde, a fűtőközpont, valamint üzletek és zöld területek jöttek létre. A lakótelep közel ezer lakásában majdnem négyezren élnek. A jubileum alkalmából a polgármester fát ültetett a lakótelephez kötődő önkormányzati képviselőkkel: Pálffy Károlynéval, Rojtos Norberttel és Gáspár Ákossal.

– Soha nem volt ennyire fontos, hogy fákat ültessünk a környezetünkben: a kertünkbe, a lakótelepre, a közterületekre, erdőbe és mindenhova, ahova csak lehet. Ez a megmaradásunknak és az életminőségünknek egy fontos záloga. Felmérések bizonyítják, hogy ahol sok fa van, ott sokkal kevesebb a bűnözés, és ott szívesebben tartózkodnak az emberek. A fák felelősségre nevelik az embereket, hiszen reményeink szerint a ma ültetett fát is évtizedekre helyezzük itt el, hosszú időn át kell róla gondoskodnunk – fogalmazott Bóka István.

Bóka István és Pálffy Károlyné is tevékenyen közreműködött a faültetésben

Pálffy Károlyné 2000 óta motorja a lakótelepi napnak, fáradhatatlanul szervezi a rendezvényt. – Már kora délelőttől nagy érdeklődés volt a programunk iránt, sok fiatal pár babakocsival, kicsi gyerekekkel érkezett, a nagyobb gyerekek pedig a segítségüket is felajánlották. Minden tízes évfordulón kaptunk valami ajándékot: kevés lakótelep van például, ahol három szobor is van, de a köztéri órát is sokan szeretik – mondta a képviselő asszony.

A lakótelepi napon idén is volt légvár, bütykölde, kézműves-foglalkozás Terbe János iparművésszel, környezetvé-

delmi társasjáték a Nők a Balatonért Egyesülettel, aszfalt-rajzverseny, rendőrségi Ki mit tud? és rendőrkutya-bemutató, de nagy kedvenc volt a tűzoltó- és a mentőautó is. Az ünnephez hozzatett többek között Balatonfüred Város Vegyeskara is.

Mórocz Anikó

Egyéni és páros versenyben is taroltak a magyar teqballozók

Augusztus végén első ízben rendeztek nemzetközi teqballversenyt Balatonfüreden.

A versenyre hét ország közel hatvan játékosa érkezett a Balaton északi fővárosába, hogy megmérteessék magukat egyéni, páros és vegyes páros kategóriában.

Az esemény színvonalát jól mutatja, hogy a világranglista első tíz helyezettje közül nyolc rajthoz állt a 49 fős egyéni mezőnyben.

Az első napon domináltak a hazai játékosok: a világbajnok Blázsovcics Ádám hódította el a győztesnek járó trófeát, megelőzve klubtársát, Bányik Csabát és Csereklye Martint. A külföldiek közül a francia Julien Grondin szerepelt a legjobban, aki a negyedik helyen zárt.

Vegyes párosban sem született meglepetés, az egyéni-ben ezüstérmes Bányik Csaba Janicsek Zsanett-tel az oldalán magabiztosan nyerte meg a tornát, a döntőben a szerb Nikola Mitrović és Maja Umicevicet legyőzte.

A képen Bene, Kovácsfi, Györgydeák, Ilyés, Bányik, Blázsovcics, Bakó és Fördös

A párosoknál nagy meglepetésre a házigazda Kovácsfi Barna és Bene Zsombor párosa a világbajnok szerb párost búcsúztatta a negyedöntőben, ezzel megszerezték a negyedik helyet.

Harmadikként az erdélyi Györgydeák Apor és Ilyés Szabolcs kettőse végzett, míg a döntőben ismét magyar ösz-

szecsapásra került sor, ahol Blázsovcics Ádám és Bányik Csaba – Bakó Ádámot és Fördös Somát legyűrve – is begyűjtötte a maga második aranyérmét.

Balatonfüred Teqball Challenge Cup, egyéni: I. Blázsovcics Ádám, II. Bányik Csaba, III. Csereklye Martin, IV. Julien Grondin

Vegyes páros: I. Bányik Csaba–Janicsek Zsanett, II. Nikola Mitro–Maja Umicevic, III. Bakó Ádám–Vasas Lea, IV. Blázsovcics Ádám–Kota Gabriella. Páros. I. Blázsovcics Ádám–Bányik Csaba, II. Bakó Ádám–Fördös Soma, III. Ilyés Szabolcs–Györgydeák Apor, IV. Bene Zsombor–Kovácsfi Barna. **BFN**

Fut a Füred

Szép időben, szép helyen, összesen 685 induló futotta végig a távot a Tagore sétányon a hagyományos Fut a Füred versenyen. A legnagyobb létszámú futam az első korcsoportos lányoké volt 104 indulóval – mondta a verseny rendezője, Steierlein István, a Radnóti általános iskola igazgatója BFN

FÜREDI SZÜRET

2021. OKTÓBER 15-17.

Balatonfüred, Tagore sétány, Kisfaludy Színpad

Október 15., péntek

Gasztroudvar
16:00-21:00 Borfalu és kézműves vásár

Kisfaludy színpad
18:00 Góbé Zenekar

Október 16., szombat

Gasztroudvar
10:00-22:00 Borfalu és kézműves vásár

Tagore sétány
10:00-17:00 Furfangos Csudavilág Játsszóház

Kisfaludy Galéria
11:00 Kabóca Bábszínház - Mosó Masa mosodája

Kisfaludy színpad előtti terület
(Eszéhszín: Kisfaludy Galéria)
13:00 Serényi Zsolt Főzőshow - Hogy készül a balkáni mici?

Vásárcsarnok (Gyülekező: 13:30 Vásárcsarnok parkoló)
14:00 Szüreti Felvonulás
Útvonal: - Szent István tér - Ady Endre utca - Jókai utca - Blaha Lujza utca - Kisfaludy utca - Vitorlás tér - Kisfaludy színpad

Felvonulnak: Balatonfüred Város Koncert Fúvószenekara, Borlovagrendek, Reformkori Hagyományörzők Társasága, általános- és középiskolások diákjai, Salföldi Kopjások, Kék Balaton Népdalkör, Igásló Központ - Nagyvázsony, Szentesi Lovasfarm - Balatonalmádi, Balatonfüred Néptánc Együttes, Koloska Senior Néptánc Együttes, Hollókői Hagyományörzők, Garagulya Gólyalábas Kompany, MH25. Klapka György Lövészbanda Dandárzenekar, Komárom Város Egressy Fúvószenekara, Traktorok, Rizling Generáció, Szent Benedek Középiskola

A felvonulás útvonalán borkóstolók várják a résztvevő közönséget, majd a Kisfaludy színpad mellett a mustkészítést, préselést próbálhatják ki a Rizling Generáció segítségével.

Kisfaludy színpad
15:20 Szőlőharang-áldás, Borlovagrendek bemutatása
16:00 Fúvószenekari Találkozó résztvevőinek koncertje
MH25. Klapka György Lövészbanda Dandárzenekara, vezényel: Balázs Attila őrnagy
Komárom Város Egressy Fúvószenekara, vezényel: Szabó Ferenc karmester

18:30 Szászcsávási Zenekar

Október 17., vasárnap

Gasztroudvar
10:00-20:00 Borfalu és kézműves vásár

Tagore sétány
10:00-17:00 Furfangos Csudavilág Játsszóház

Kisfaludy Galéria
10:00-14:00 Süteménysütő verseny
(Eredményhirdetés 13:00)

6. Balatonfüred Sütemestere Süteménysütő verseny

Kategóriák:

03-12: Minimester, 12-18: Tinimester, 19-99: Ifjűmester

Legyenek Önök városunk Sütemesterei!

Jöjjenek el 2021. október 17-én vasárnap, a Füredi Szüret napján a Kisfaludy Galériába.

Hozzanak magukkal egy tepsisós vagy egy tálca édes sütit, vagy egy izgalmas tortát.

Az egyetlen feltétel: a versenysütemény mellé passzoljon egy pohár bor vagy must. (A hozzáillő bor megnevezése előny, de nem feltétel.)

A finomságokat 10:00-12:00 között várjuk a Kisfaludy Galériába.

A pályázók a versenyben való részvételükkel jótékony célra adakoznak, hiszen a süteményeket elárverezzük!

Eredményhirdetés 13:00 órakor a Kisfaludy Színpadon.

A beérkezett pályamunkákat szakmai zsűri értékeli, akik az ízlelmény mellett a küllemet és a tálalást is értékelik.

A díjazottak értékes jutalomban részesülnek, az első pedig egy évig viselheti a Balatonfüred Sütemestere címet.

A verseny végén a sütemények Balatonfüred legkisebb általános iskolájának enyhe fokban értelmileg sérült tanulóinak segítségére szelnek. A pályamunkákat felszedegetjük és a vásárlók adományaiából a diákoknak kreatív kézműves foglalkozások alapanyagait vásároljuk meg. Minden szelet sütemény adományára minimum 300 Ft.

11:00 Bede Róbert látványfőzése

Kisfaludy színpad
14:00 Dalinda Énekegyüttes
16:00 Zűrös Banda

Gasztroudvar
Horváth-ház, Bazsalicom Bistro, Péklány Kézműves Pékség, Sparhelt Bistro és a Vitorlás Étterem kínálja ételeit

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Információ: furediszuret.hu, facebook.com/furediszuret, kultura.balatonfured.hu, +36 (87) 950-876, info@furedkult.hu